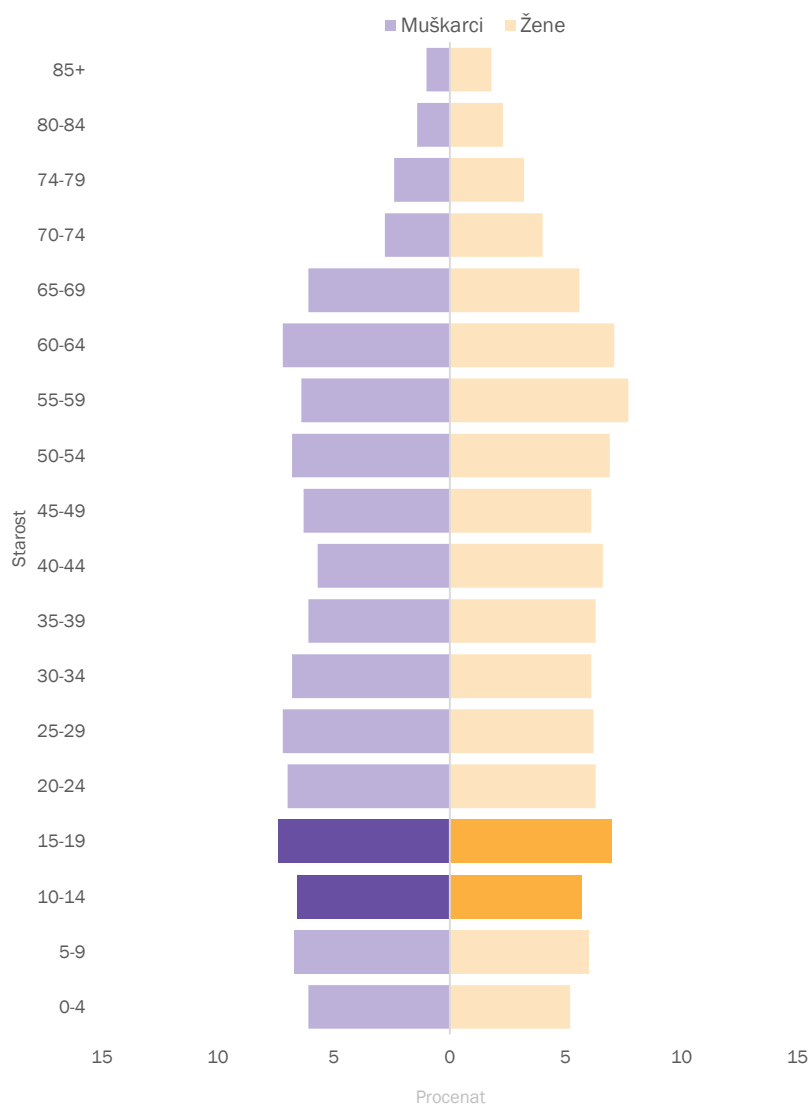

Adolescentska populacija: Uzrast od 10-19 godina

Distribucija stanovništva po godinama i polu u domaćinstvima

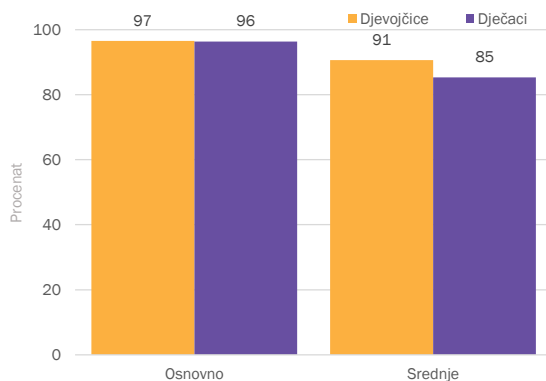

Ovaj kratki pregled koji se odnosi na dobrobit adolescenata tiče se ključnih prioriteta područja za iste:

- Svaki adolescent uči
- Svaki adolescent je zaštićen od nasilja i iskorištavanja
- Svaki adolescent živi u bezbjednom i čistom okruženju
- Svaki adolescent ima jednake šanse u životu

Svaki adolescent uči

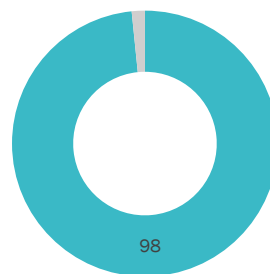
Stopa redovnog pohađanja nastave

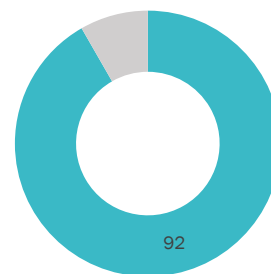
Prilagođena neto stopa pohađanja nastave među adolescentima, prema stepenu obrazovanja i polu

Stopa pismenosti

Djevojčice

Dječaci

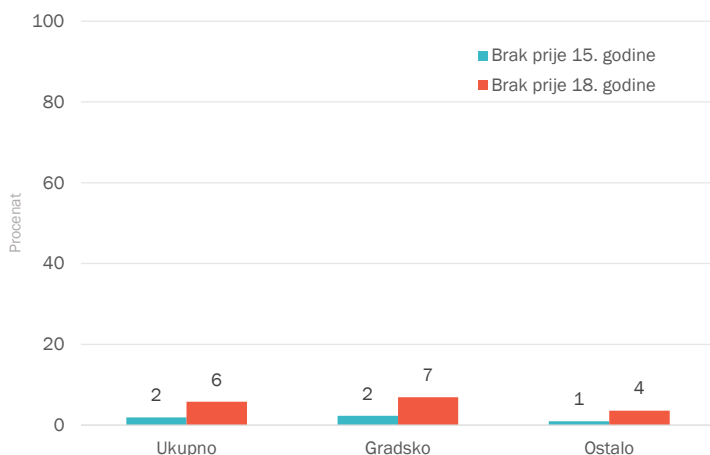
Procenat djevojčica u dobi od 15 do 19 godina koje su u stanju da pročitaju kratku jednostavnu izjavu o svakodnevnom životu ili koje su pohađale srednje ili visoko obrazovanje

Procenat dječaka u dobi od 15 do 19 godina koji su u stanju da pročitaju kratku jednostavnu izjavu o svakodnevnom životu ili koji su pohađali srednje ili visoko obrazovanje

Kvalitetno obrazovanje i iskustva u školi pozitivno utiču na fizičko i mentalno zdravlje, sigurnost, građanski angažman i društveni razvoj. Ipak, adolescenti se mogu suočiti sa rizicima kakvi su napuštanje školovanja, rani brak ili trudnoća, ili preuranjeni radni angažman.

Svaki adolescent je zaštićen od nasilja i iskorištavanja

Dječji brak: SDG 5.3.1

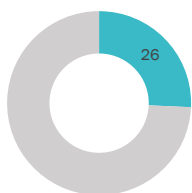

Procenat žena starosti od 20 do 24 godine koje su se prvi put udale ili stupile u zajednicu prije 15. odnosno 18. godine života, prema tipu naselja

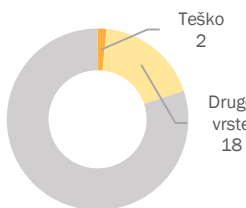
Adolescencija je period povećanog rizika kada je riječ o određenim oblicima nasilja i iskorištavanja. Početak puberteta označava važan prelaz u životu djevojčica i dječaka pri čemu pol, seksualnost i seksualni identitet počinju da dobijaju na važnosti, povećavajući stepen ranjivosti na određene oblike nasilja, posebno kada je riječ o adolescentkinjama. Određene štetne tradicionalne prakse, kao što je sakaćenje ženskih genitalija i stupanje u dječje brakove, često se odvijaju upravo početkom puberteta. Istovremeno, kako djeca ulaze u adolescenciju, ona počinju provoditi više vremena izvan svojih domova i stupaju u intimniju komunikaciju sa širim krugom ljudi, uključujući njihove vršnjake i romantične partnere. Ova promjena u njihovim društvenim okruženjima korisna je u mnogim aspektima, ali ih takođe i izlaže novim oblicima nasilja.

Disciplinovanje djeteta

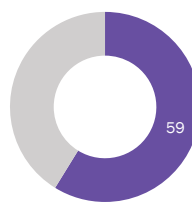
Isključivo nenasilno

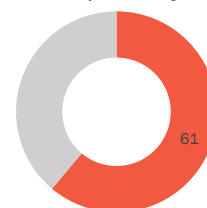
Fizičko kažnjavanje

Psihološka agresija

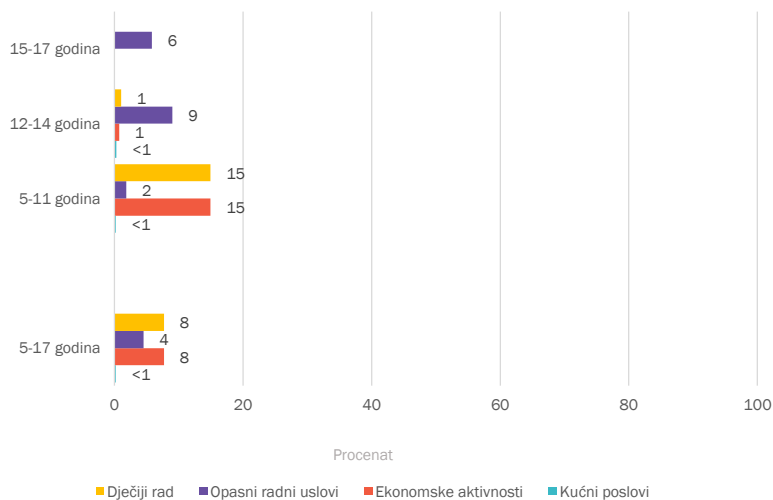

Bilo koji oblik nasilnog disciplinovanja*

Procenat djece u dobi od 10 do 14 godina koja su u proteklom mjesecu doživjela bilo koju vrstu disciplinovanja, prema vrsti disciplinovanja
*Starosno razvrstavanje SDG 16.2.1

Dječji rad: SDG 8.7.1 *

Definicija dječjeg rada

U dobi od 5 do 11 godina: Najmanje 1 sat ekonomskog rada ili 21 sat neplaćenih kućnih poslova sedmično.

U dobi od 12 do 14 godina: Najmanje 14 sati ekonomskog rada ili 21 sat neplaćenih kućnih poslova sedmično.

U dobi od 15 do 17 godina: Najmanje 43 sata ekonomskog rada ili bilo koji neplaćeni kućni poslovi sedmično.

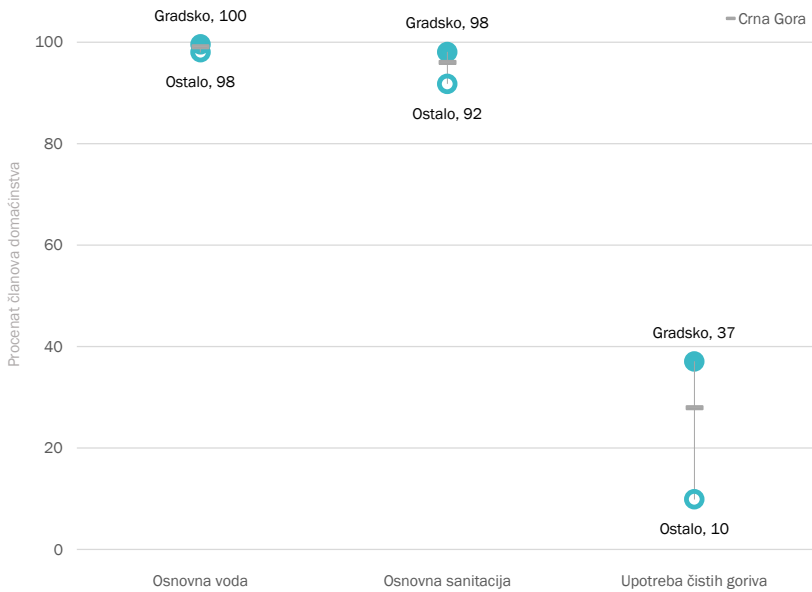
Ekonomske aktivnosti uključuju plaćeni ili neplaćeni rad osobe koja nije član domaćinstva, rad za porodično poljoprivredno gazdinstvo ili firmu.

Kućni poslovi uključuju aktivnosti kao što su kuvanje, čišćenje ili briga o djeci, kao i prikupljanje drva za ogrjev ili donošenje vode.

Procenat djece/adolescenata starih 5-17 godina koji se bave dječjim radom, prema vrsti aktivnosti i po dobi
* Definicija dječjeg rada koja se koristi za izvještavanje u vezi s Ciljevima održivog razvoja ne uključuje opasne radne uslove. Ovo predstavlja promjenu u odnosu na prethodno definisani indikator za MICS6. Uz to, prag u pogledu broja sati kućnih poslova promijenjen je tokom realizacije MICS6, zbog promjene u definiciji indikatora Cilja održivog razvoja: sa 28 sati na 21 sat kako za djecu starosti 5-11 godina, tako i za djecu starosti 12-14 godina. U novoj definiciji više ne postoji maksimalni broj sati za kućne poslove koju obavljaju djeca starosti 15-17 godina.
Napomena: Prema MICS u Crnoj Gori za 2018. godinu, nijedno dijete u dobi od 15 do 17 godina nije bilo uključeno u ekonomske aktivnosti ili kućne poslove u trajanju koje bi ih klasifikovali kao dječji rad.

Svaki adolescent živi u bezbjednom i čistom okruženju

Voda, sanitacija i upotreba čistih goriva

Ovdje prikazani podaci odnose se na nivo domaćinstva. Dokazi ukazuju na to da je pristup adolescenata tim uslugama uporediv sa podacima na nivou domaćinstva.

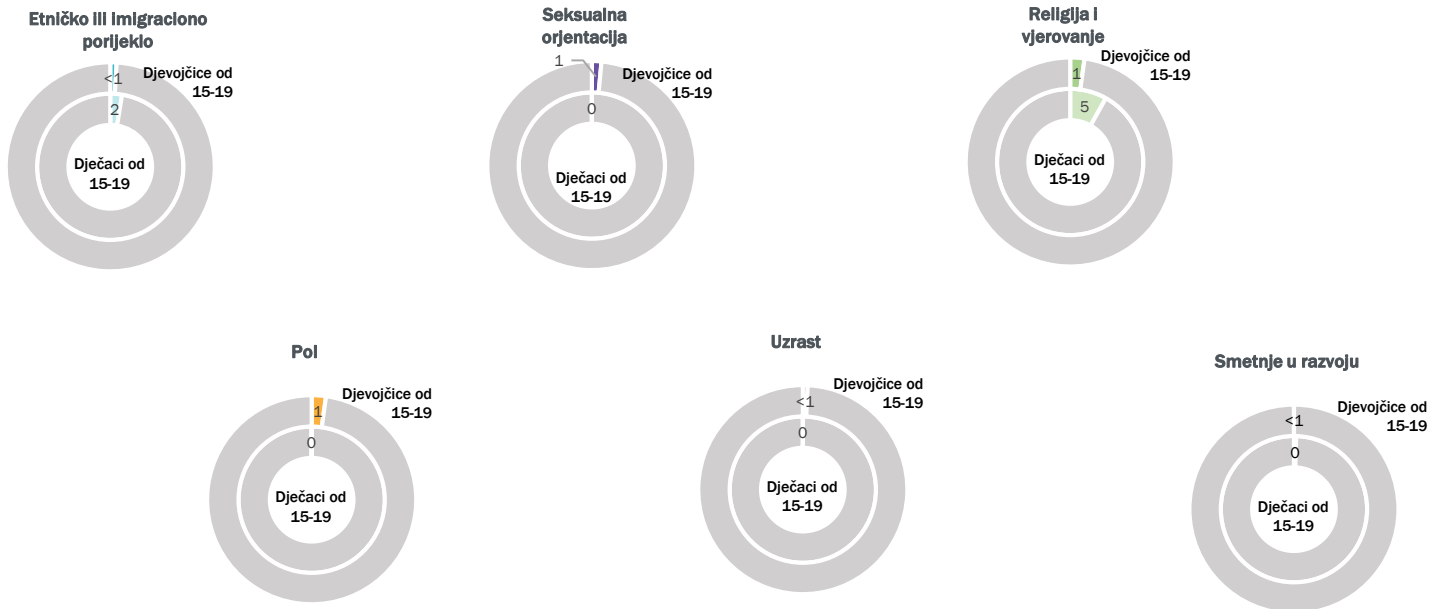
Osnovna voda za piće SDG 1.4: Voda za piće s poboljšanog izvora, pod uslovom da vrijeme potrebno da se dođe do izvora i sa njega vrati nije duže od 30 minuta, uključujući i čekanje. Poboljšani izvori pitke vode su oni koji imaju potencijal za dobijanje bezbjedne vode zahvaljujući prirodi njihovog dizajna i konstrukcije, a uključuju: vodovodnu cijev, bušotine ili kanale, zaštićene ukopane bunare, zaštićene izvore, kišnicu i upakovanu ili isporučenu vodu

Osnovne sanitarne usluge SDG 1.4.1/6.2.1: Korištenje poboljšanih sanitarnih objekata koji se ne dijele sa drugim domaćinstvima. Poboljšani sanitarni objekti su oni koje su namijenjeni higijenskom odvajanju izlučevina ljudi i koji uključuju: ispiranje/izlivanje u cijev kanalizacionog sistema, septičke jame ili poljski toalet; poboljšane ventilirane poljske toalete, toalete za kompostiranje ili poljske toalete sa pločama.

Čista goriva SDG 7.1.2: Prvenstveno oslanjanje na čista goriva i tehnologije za kuvanje, grijanje i osvjetljenje prostora

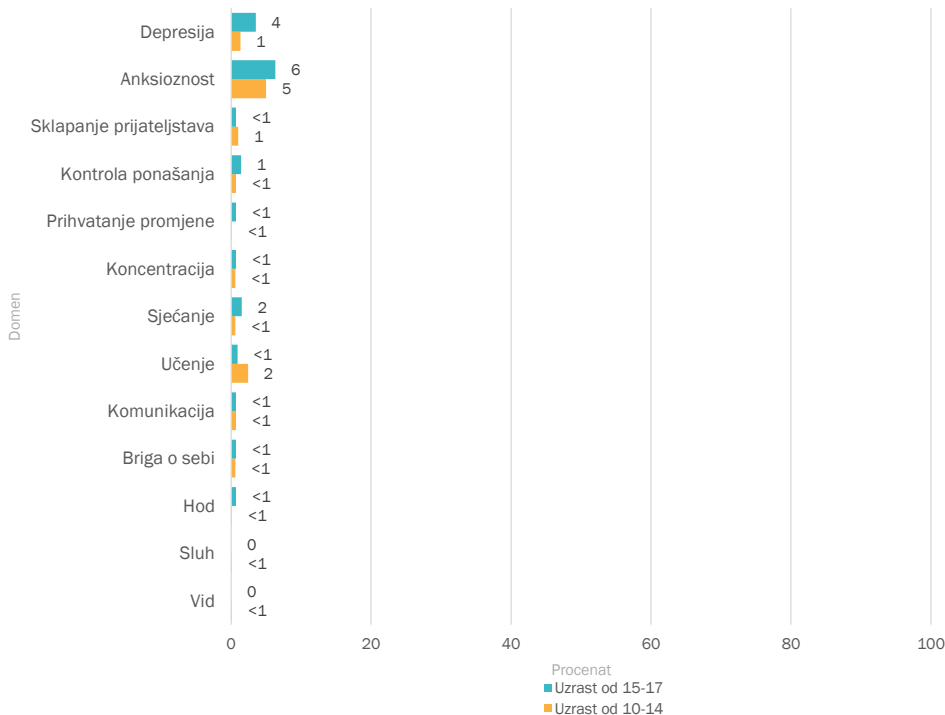
Svaki adolescent ima jednake šanse u životu

Diskriminacija i maltretiranje

Svaki adolescent ima jednake šanse u životu

Poteškoće u funkcionisanju kod adolescenata

Procenat adolescenata koji imaju poteškoće u funkcionisanju, prema domenu i starosti

Ostvarivanje održivog napretka i rezultata u pogledu jednakosti nalaže pristup zasnovan na ljudskim pravima. U srži međunarodnog pravnog okvira za ljudska prava nalazi se načelo nediskriminacije, sa instrumentima za borbu protiv specifičnih oblika diskriminacije, uključujući diskriminaciju žena, starosjedilačkih naroda, migranata, manjina, osoba s invaliditetom i diskriminaciju na osnovu rase i religije, ili seksualne orijentacije i rodnog identiteta. Kako se u doba adolescencije počinje snažnije oblikovati individualni identitet, diskriminacija često može biti izraženija, i javljati se u obliku uznemiravanja, maltretiranja ili isključivanja iz određenih aktivnosti. Istovremeno, istraživanja su pokazala da diskriminacija tokom adolescencije ima posebno snažan učinak na hormone stresa, što potencijalno vodi do doživotnih posljedica po mentalno ili fizičko zdravlje.

Djeca i adolescenti sa smetnjama u razvoju jedna su od najmarginalizovanih grupa u društvu. Suočeni sa svakodnevnom diskriminacijom u obliku negativnih stavova, nedostatka adekvatnih politika i zakonodavstva, adolescentima s invaliditetom je suštinski uskraćeno ostvarivanje prava na zdravlje, obrazovanje, pa čak i opstanak.

Ključne informacije

- Muškarci u dobi od 15-19 godina imaju najveći procenat (7%) u distribuciji populacije među muškarcima.
- 97% djevojčica i 96% dječaka osnovnoškolskog uzrasta (od početka školske godine) pohađa osnovnu školu.
- 91% djevojčica i 85% dječaka srednjoškolskog uzrasta (na dan početka školske godine) pohađaju srednju školu.
- Stopa pismenosti za djevojčice i dječake u dobi od 15 do 19 godina iznosi 98%, odnosno 92%.
- Udio žena u dobi od 20 do 24 godine koje su se udale prije 15. godine vrlo je nizak (2%).
- 6% žena u dobi od 20 do 24 godine vjenčalo se prije 18. godine.
- 61% adolescenata u dobi od 10 do 14 godina doživjelo je neki oblik fizičkog kažnjavanja i/ili psihološke agresije odraslih članova domaćinstva u posljednjih mjesec dana.
- Samo 26% ljudi iskusilo je nenasilne metode disciplinovanja.
- 9% adolescenata uzrasta od 12 do 14 godina radi u opasnim uslovima, kao i 6% adolescenata uzrasta od 15 do 17 godina.
- Generalno, gotovo nijedan adolescent se nije osjećao diskriminisanim ili uznemiravanim po bilo kom osnovu navedenom u anketi, u periodu od 12 mjeseci koji su prethodili anketi.
- U periodu od 12 mjeseci koji su prethodili anketi, 5% adolescenata u dobi od 15-19 godina osjećalo se diskriminisanim ili maltretiranim po osnovu religije ili vjerovanja.
- Anksioznost je domene s najvećim postotkom adolescenata s funkcionalnim poteškoćama, među adolescentima u dobi od 15 do 17 godina (6%) i 10-14 godina (5%).
- 4% adolescenata u dobi od 15 do 17 godina ima funkcionalne poteškoće u domenu depresije.

Istraživanje višestrukih pokazatelja u Crnoj Gori (MICS) sprovela je Uprava za statistiku Crne Gore tokom 2018. godine u sklopu globalnog MICS programa. Tehničku podršku obezbijedio je Dječji fond Ujedinjenih nacija (UNICEF). UNICEF, Vlada Crne Gore i UNHCR pružili su finansijsku podršku.

Cilj ovog kratkog pregleda je da se sa javnošću podijele odabrani nalazi iz Istraživanja višestrukih pokazatelja u Crnoj Gori za 2018. godinu, a koji se odnose na Adolescente. Odaci iz ovog kratkog pregleda mogu se naći u tabelama SR.4.1, SR.6.1W/M, TM.2.1, LN.2.3, LN.2.6, PR.2.1, PR.3.3, PR.3.4, PR.4.1W, WS.3.6, TC.4.7, EQ.1.2 i EQ.3.1W/M u Izvještaju o rezultatima istraživanja.

Dodatni statistički pregledi i Izvještaj o nalazima istraživanja za ovu i druge ankete u sklopu istraživanja dostupni su na sljedećoj adresi mics.unicef.org/surveys.